

УГРОЖАВАЊЕ ПОЛИЦИЈСКИХ СЛУЖБЕНИКА У ПОЗИТИВНОМ КАЗНЕНОМ ЗАКОНОДАВСТВУ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ СА СТАТИСТИЧКИМ ПОКАЗАТЕЉИМА (2019-2023)

Доц. др Николина Грбић Павловић¹

Апстракт: У циљу остваривања безбједности појединца и заједнице у цјелини, обављање полицијских послова и сарадња полицијских службеника са грађанима представља нужан предуслов за слободно уживање основних људских права у сваком друштву. С обзиром на то да полицијски службеници обављају неке од најсложенијих послова и задатака у друштву и полицијска професија се сматра веома захтјевном и компликованом професијом. Сузбијање криминалитета, откривање кривичних дјела и њихових училаца, одржавање јавног реда и мира, обезбјеђивање скупова и спортских манифестација само су неки од послова и задатака за које се каже „редовни послови и задаци“ полицијског службеника. Природа обављања полицијских послова спада у ред најризичнијих послова данашњице. Иако се у свакој полицијској организацији предузимају мјере којима би се умањио ризик који носи полицијска професија, полицијски службеници се свакодневно суочавају са угрожавањем своје сигурности, што може довести до различитих посљедица у виду наступања лаких или тешких тјелесних повреда или чак смрти. Стога ће ауторка у овом раду коришћењем нормативног метода извршити анализу казненоправних одредби којима се регулише напад и угрожавање полицијских службеника приликом обављања полицијских задатака и у вези са полицијским задацима. Такође, у раду ће се приказати статистички подаци о извршеним кривичним дјелима и прекршајима над полицијским службеницима којима располаже Министарство унутрашњих послова Републике Српске за период од 2019. до 2023. године.

¹ Министарство унутрашњих послова Републике Српске, имејл: Nikolina.GrbicPavlovic@mup.vladars.rs

Кључне ријечи: полицијски службеник, угрожавање, кривично дјело, прекршај.

УМЈЕСТО УВОДА

Многобројни историјски и други извори указују на то да је појам полиције познат још од најранијег периода развоја људске цивилизације. Полиција је постојала још у древној Кини, затим античкој Грчкој, старом Риму, као и у водећим средњовијековним државама. Полиција као организована сила државног апарата представља орган државне управе којој је повјерено чување јавног реда и поретка, као и личне и имовинске безбједности грађана. Полиција грађанима пружа заштиту њихових темељних уставних права и слобода и заштиту других уставом заштићених вриједности.

Полицијски послови су дио унутрашњих послова које обавља полиција, примјеном полицијских овлашћења, мјера и радњи и обављају се у циљу остваривања безбједносне заштите живота, права и слобода грађана, заштите имовине, као и подршке владавине права (Петровић; Прица, 2020: 51). Вршење полицијских послова подразумијева поступање по различитим догађајима који се, с једне стране, могу окончати упозорењем и давањем савјета, а с друге стране, може доћи до извршења кривичног дјела на штету полицијских службеника и употребе средстава принуде. То зависи од много чинилаца: специфичности самог догађаја; броја и стања учесника у догађају; састава полицијске патроле у погледу стручности, физичке оспособљености и вјештина комуникације; времена и мјеста дешавања; процјене ситуације; избора и тактике примјене полицијских овлашћења током полицијске интервенције и сл. (Милидраговић, 2015: 204-205). Према Закону о полицији и унутрашњим пословима Републике Српске (у даљем тексту: Закон о полицији) таксативно су прописани полицијски послови. То су (члан 5. Закона о полицији): заштита уставног поретка од насилног угрожавања и промјена, те безбједност Републике Српске у складу са законом; заштита живота и лична безбједност; заштита људских права и слободе; заштита свих облика својине; спречавање вршења кривичних дјела и прекршаја; откривање кривичних дјела и прекршаја; проналажење, лишавање слободе и предаја извршилаца кривичних дјела и прекршаја надлежним органима; одржавање јавног реда и мира; заштита личности и објеката који се посебно обезбјеђују; идентификација лица, предмета и трагова криминалистичко-техничким методама; криминалистичко-техничка и форензичка вјештачења предмета и трагова; безбједност и контрола саобраћаја на путевима и безбједност у другим

областима саобраћаја; пружање помоћи ради отклањања посљедица којима се угрожава безбједност лица или имовина у већем обиму; пружање помоћи другим органима; остваривање права на јавно окупљање грађана у складу са законом; контрола промета експлозивних материја и запаљивих течности и гасова; заштита од пожара; контрола превоза опасних материја и контрола кретања наоружања и војне опреме.

Приликом обављања полицијских послова, полицијски службеници се требају придржавати утврђених и достигнутих стандарда полицијског поступања, узимајући у обзир међународно опште прихваћене стандарде поступања. Међународна асоцијација шефова полиције истиче значај следећих обиљежја полицијске професије, а то су: посебна знања и вјештине; посвећеност другима; лична посвећеност обављању полицијских послова и изван осмочасовог радног времена; успостављени механизми, којима се осигурава прихватање правила и систем који то обезбјеђује; прихватање и уважавање стандарда поступања у службу, стручног оспособљавања и поступања и поштовање етичког кодекса (Чекох; Веић, 2000: 42).

Полицијска професија представља механизам за спровођење закона, а поштовање правних норми од стране полицијских службеника, као и поштовање одређених моралних начела, се подразумејева. С друге стране, приликом обављања полицијских послова полицијски службеници су изложени бројним опасностима, непосредно или у вези с пословима које обављају. Овдје је важно нагласити да су полицијски службеници дужни да најзначајније послове безбједности и одржавање јавног реда и мира обављају увијек када се за тим укаже потреба, па и онда када нису на дужности и када им то непосредно није стављено у задатак, укључујући и ситуације када им је угрожена лична сигурност (Срејић, 2006: 807). Ефикасно дјеловање полиције у великој мјери зависи од правне заштите и сигурности њених службеника као носилаца и најчешћих корисника одређених управних овлашћења која имају карактер принуде.

С тим у вези, познато је да у оквиру свеукупне правне заштите полицијских службеника есенцијални значај има казненоправна заштита. Она се у свим савременим државама остварује прописивањем, изрицањем и извршењем кривичних и прекршајних санкција физичким лицима која на различите начине угрожавају живот, тјелесни и морални интегритет полицијских службеника, или им се супротстављају у вршењу послова безбједности, као и у случајевима других кривичних дјела или прекршаја извршених на штету ових службеника (Милошевић, 2011: 113).

Напад на полицијског службеника посматра се као напад на несметано и правилно обављање службене дужности полицијских службеника и угрожавање остваривања циљева и задатака које вршење тих службених

дужности подразумијева. Управо из разлога што постоји већа могућност да полицијски службеници буду нападнути у вези са својом дужношћу (Ђорђевић, 2017: 168), у Републици Српској, као и у другим савременим државама широм свијета, полицијски службеници уживају појачану казненоправну заштиту.

Казненоправна заштита полицијских службеника у Републици Српској остварује се:

1. прописивањем кривичних дјела којима се штити живот и тјелесни интегритет полицијских службеника и
2. прописивањем прекршаја којима се полицијски службеници ометају или спречавају у вршењу својих службених дужности.

КРИВИЧНОПРАВНА ЗАШТИТА ПОЛИЦИЈСКИХ СЛУЖБЕНИКА

Према Кривичном закону Републике Српске (у даљем тексту: КЗ РС)² за акте угрожавања полицијских службеника прописана су сљедећа кривична дјела:

- Тешко убиство (члан 125. КЗ РС),
- Угрожавање сигурности (члан 150. КЗ),
- Спречавање службеног лица у вршењу службене радње (члан 306. КЗ РС),
- Учествовање у групи која спречава службено лице у вршењу службене радње (члан 307. КЗ РС) и
- Напад на службено лице у вршењу службене дужности (члан 308. КЗ).

Кривично дјело Тешко убиство из члана 125. став 1. тачка 8. КЗ РС састоји се, између осталог, у умишљајном лишењу живота службеног лица – полицијског службеника при вршењу службене дужности (Јовашевић; Митровић, 2008: 11). Објекат заштите је живот полицијског службеника, а објекат напада може бити само лице које има статус полицијског службеника. Радња извршења је предузимање било које радње чињења или нечињења којом се непосредно или посредно може постићи циљ, а то је лишење живота. Радња извршења мора бити предузета док се полицијски службеник налази на дужности и врши полицијске послове, али и у вријеме непосредне припреме (Делић, 2021: 38), односно не само приликом вршења полицијских послова, него и ван тога, али у вези са вршењем службених (полицијских) послова. У овом другом случају радња извршења

² „Службени гласник Републике Српске“, бр. 64/2017, 104/2018 - одлука УС, 15/2021, 89/2021, 73/2023 и „Службени гласник БиХ“, бр. 9/2024 - одлука УС БиХ.

мора бити предузета према лицу које има статус полицијског службеника и мора бити повезана са вршењем полицијских послова. Чињеница да је у питању полицијски службеник мора бити позната учиниоцу и мора бити обухваћена умишљајем учиниоца. Умишљај учиниоца мора обухватити свијест о својству пасивног субјекта и намјеру да га управо лиши живота у вези са службеном дужношћу коју намјерава да врши или је непосредно врши. Посљедица дјела је лишавање живота полицијског службеника. За ово кривично дјело прописана је казна затвора од најмање десет година или казна доживотног затвора.

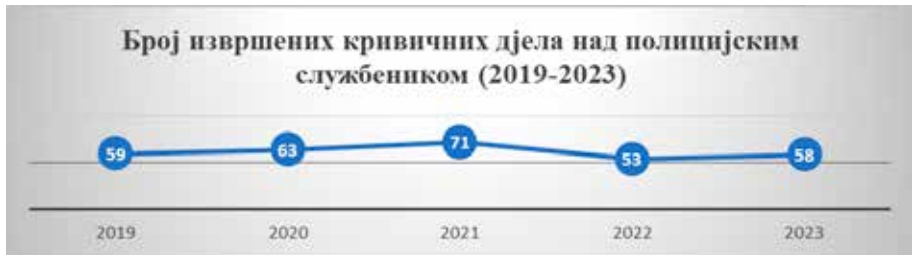
- У посматраном периоду од 2019. до 2023. године извршена су три кривична дјела **Тешко убиство** над три полицијска службеника:
- 2019. године, приликом поступања у вези са пријавом насиља у породици убијен је полицијски службеник ПУ Приједор;
  - 2022. године, у јутарњим сатима, када је кренуо на посао, убијен је начелник СКП ПУ Приједор;
  - 2023. године, враћајући се са посла, убијен је инспектор ПУ Бијељина.

Кривично дјело Угрожавање сигурности из члана 150. став 2. КЗ РС састоји се у угрожавању личне сигурности полицијског службеника упућивањем пријетње да ће се напасти на живот или тијело полицијског службеника или њему блиског лица. Објекат заштите је лична сигурност полицијског службеника. Радња извршења је упућивање пријетње односно стављање у изглед да ће се полицијском службенику или њему блиском лицу десити одређено зло. Пријетња мора бити озбиљна, стварна, реално остварива и неотклоњива. Извршилац дјела може да буде свако лице, а у погледу кривице потребан је умишљај. Тајкође, неопходан услов за постојање овог кривичног дјела јесте и субјективно схватање самог полицијског службеника, односно на који је начин он схватио пријетњу и да ли се осјећа угроженим. Примјера ради, пријетња имитацијом ватреног оружја за које полицијски службеник мисли да је право и напуњено може угрозити његову сигурност. Кривично дјело неће постојати ако пасивни субјект пријетњу није схватио озбиљно. У том случају би могао постојати покушај кривичног дјела који није кажњив (Стојановић, 2020: 518). Посљедица дјела је угрожена лична сигурност полицијског службеника односно изазивање осећаја страха за сопствени живот или тјелесни интегритет. За ово дјело прописана је казна од шест мјесеци до три године.

- Од укупног броја извршених кривичних дјела Угрожавање сигурности, просјечно годишње се изврши око 5% над полицијским службеницима.

Кривична дјела Спречавање службеног лица у вршењу службене радње (члан 306. КЗ РС), Учествовање у групи која спречава службено лице у вршењу службене радње (члан 307. КЗ РС) и Напад на службено лице у вршењу службене дужности (члан 308. КЗ) припадају групи кривичних дјела против органа Републике Српске и њима се директно штите државни органи, дужности државних органа, као и лица која обављају те дужности. Између осталих, овим дјелима се штите и полицијски службеници.

Слика 1. Број извршених кривичних дјела над полицијским службеником

На Слици 1. Број извршених кривичних дјела над полицијским службеницима приказан је тренд кривичних дјела само из групе кривичних дјела против органа Републике Српске која су извршена само над полицијским службеницима у периоду од 2019. до 2023. године. Са слике је видљиво да је тренд извршења ових кривичних дјела промјењивог карактера, те да углавном има тренд раста. Тако је највећи број ових кривичних дјела на штету полицијских службеника извршен 2021. године (укупно 71 КД), док је одмах наредне године евидентан пад ових дјела (укупно 53 КД). У 2023. години поново се биљежи пораст извршених кривичних дјела на штету полицијских службеника (укупно 58 КД).

У наредном дијелу рада извршиће се анализа одредби Кривичног законика Републике Српске којима су прописана ова кривична дјела, те ће се приказати број извршених кривичних дјела за свако од ових кривичних дјела посебно, као и врста и број настале посљедице по полицијског службеника извршењем ових кривичних дјела.

Кривично дјело Спречавање службеног лица у вршењу службене радње из члана члана 306. КЗ РС се састоји у спречавању службеног лица у вршењу службене радње коју је предузело у оквиру својих овлашћења или у принуђивању на вршење службене радње силом или пријетњом да ће се непосредно употребити сила. Објект заштите је двојако одређен као: а)

службена дужност службених лица, односно њено законито, ефикасно, благовремено и квалитетно обављање и б) живот и тјелесни интегритет службених лица. Радња извршења дјела се састоји из а) спречавања службеног лица у вршењу службене радње и б) принуђавања службеног лица на вршење службене радње (Јовашевић; Митровић; Икановић, 2017: 232). Битно је да се радња извршења предузима употребом силе и пријетњом непосредном употребом силе. Извршилац дјела може да буде свако лице, а у погледу кривице потребан је умишљај. За ово дјело прописана је казна затвора од шест мјесеци до три године. Према изричитој законској одредби покушај овог дјела је кажњив.

Дјело има два тежа облика испољавања. Први тежи облик дјела за који је прописана казна затвора једне до пет година постоји: а) ако је учинилац дјела злостављао службено лице, дакле, када му је нанео непотребне и прекомјерне физичке или психичке патње, болове или nelaгодности већег или мањег интензитета, б) ако је учинилац службеном лицу нанио тјелесне повреде које су резултат нехата, а налазе се у узрочно-посљедишној вези са радњом извршења употребе силе и ц) ако је дјело извршено на опасан начин и то пријетњом употребе оружја. Овде се ради о посебној, специфичној пријетњи употребом хладног или ватреног оружја, али оно још увијек не смије да буде и употребљено (Јовашевић; Митровић; Икановић, 2017: 233). Ако је службеном лицу нанесена тешка тјелесна повреда из нехата која је резултат примијењене силе и ако је радња извршења предузета према посебној врсти службеног лица, односно према службеном лицу приликом вршења послова безбједности, приликом лишења слободе учиниоца кривичног дјела или приликом чувања лица које је лишено слободе постојаће други тежи облик овог дјела за који је прописана казна затвора од једне до десет година. Својство пасивног субјекта и врста послова које оно обавља квалификаторна је околност за коју се прописује строже кажњавање.

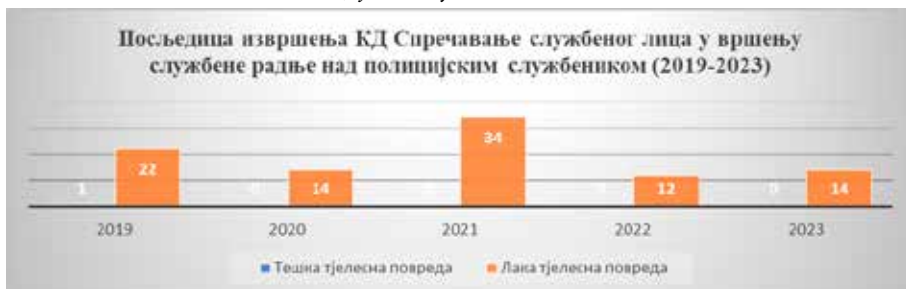
Лакиши облик овог дјела за који се учинилац из криминално-политичких разлога може ослободити од казне постоји ако је био изазван противзаконитим или грубим поступањем службеног лица (Јовашевић; Митровић; Икановић, 2017: 233).

Слика 2. Број КД Спречавање службеног лица у вршењу службене радње (Члан 306. КЗ РС) (2019-2023)

На Слици 2. приказан је тренд извршених кривичних дјела Спречавање службеног лица у вршењу службене радње над полицијским службеницима у периоду од 2019. до 2023. године. У односу на приказане податке може се закључити да је највећи број ових кривичних дјела (њих укупно 35) извршено 2021. године. Потом у 2022. години биљежи се тренд пада ових дјела, док се у 2023. години поново биљежи пораст ових кривичних дјела. Ипак, број почињених кривичних дјела у 2023. години није већи у односу на број дјела која су извршена у свакој од прве три посматране године.

Слика 3. Посљедица извршења КД Спречавање службеног лица у вршењу службене радње над полицијским службеником (2019-2023)

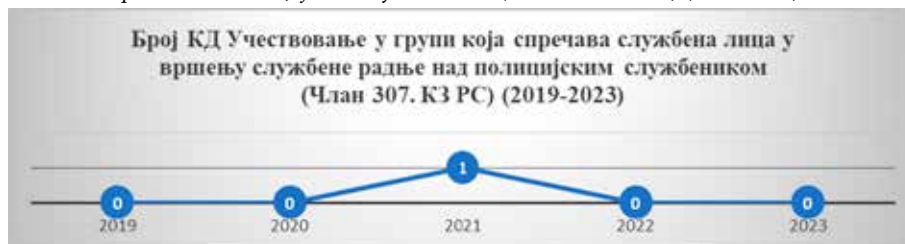
На Слици 3. приказан је број и врста посљедица кривичног дјела Спречавање службеног лица у вршењу службене радње које су настале на штету полицијских службеника у периоду од 2019. до 2023. године. Посљедице су разврстане као лака тјелесна повреда и тешка тјелесна повреда. Посљедица извршења овог дјела по полицијске службенике углавном се манифестује као лака тјелесна повреда. За посматрани период евидентирана је само једна тешка тјелесна повреда и то у 2019. години.

Кривично дјело Учествовање у групи која спречава службено лице у вршењу службене радње из члана 307. КЗ РС састоји се из учествовања у

групи људи која заједничким дјеловањем спречавају или покушавају да спријече службено лице у вршењу службене радње или га принуди на вршење службене радње. Објект заштите код овог дјела је двојако одређен као: а) службена дужност и њено законито, ефикасно, квалитетно и благовремено обављање и б) слобода одлучивања службеног лица (Јовашевић; Митровић; Икановић, 2017: 234). Радња извршења се састоји из учествовања у групи људи коју чине најмање три лица која су повезана ради повременог или трајног вршења кривичних дјела, а која не мора да има дефинисане улоге својих чланова, континуитет чланства или развијену структуру. За постојање дјела је битно да је група људи заједничким дјеловањем на истом мјесту, у истом временском периоду спријечила или покушала да спријечи службено лице да изврши службену радњу или принудило службено лице да изврши службену радњу. Извршилац дјела може да буде свако лице, а у погледу кривице потребан је умишљај. За ово дјело прописана је новчана казна или казна затвора до три године, док је за организатора или руководиоца групе приписана казна затвора од једне до пет година.

Слика 4. Број КД Учествовање у групи која спречава службена лица у вршењу службене радње над полицијским службеником (Члан 307. КЗ РС) (2019-2023)

На Слици 4. приказан је тренд извршених кривичних дјела Учествовање у групи која спречава службена лица у вршењу службене радње над полицијским службеницима у периоду од 2019. до 2023. године. У односу на приказане податке може се закључити да се ово кривично дјело готово и не врши. За цјелокупан посматрани период евидентирано је само једно ово кривично дјело и то у 2021. години. Посљедица није било.

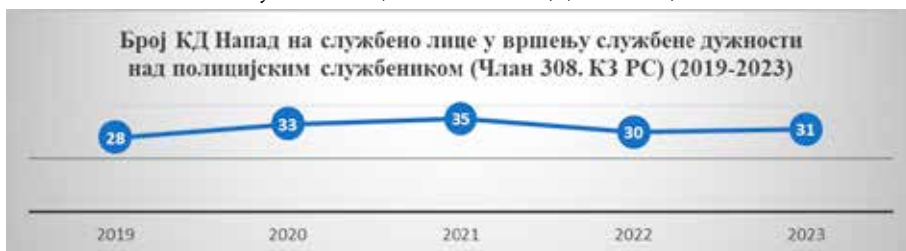
Кривично дјело Напад на службено лице у вршењу службене дужности из члана 308. КЗ РС се састоји у нападу или озбиљној пријетњи нападом на службено лице у вршењу службене дужности. Објект заштите јесте службена дужност службеног лица и живот и тјелесни интегритет службеног лица. Радња извршења овог дјела је двојако алтернативно одређена, и то као: а) напад, односно дјелатност којом се непосредно и стварно угрожава живот и тјелесни интегритет другог лица (предузетом радњом

се ствара могућност наступања смрти или тјелесне повреде полицијског службеника) и б) пријетња нападом (изјава воље којом се другом лицу ставља у изглед могућност напада на живот или тјелесни интегритет). За постојање овог дјела важно је да се наведене радње предузимају у односу на одређену врсту пасивног субјекта - службено лице и у одређено вријеме - док врши службену дужност, у вези и поводом ње (Јовашевић; Митровић; Икановић, 2017: 235). Извршилац дјела може да буде свако лице, а у погледу кривице потребан је умишљај. Према КЗ РС за ово дјело прописана је новчана казна или казна затвора до три године. Покушај дјела је кажњив.

Законом су предвиђени тежи и лакши облици овог дјела. Наиме, тежи облик дјела ће постојати ако је службеном лицу усљед предузете радње напада нанесена тјелесна повреда из нехата и ако је дјело извршено на опасан начин, односно пријетњом употребе хладног или ватреног оружја. Овде је квалификаторна околност одређена као пријетња, стављање у изглед напада помоћу хладног или ватреног оружја и за овај облик дјела прописана је казна затвора од шест мјесеци до три године. Лакши облик дјела за који се учинилац може из криминално-политичких разлога ослободити од казне постоји ако је био изазван незаконитим или грубим поступањем службеног лица.

С практичног и теоријског аспекта значајно је извршити дистинкцију између овог кривичног дјела и кривичног дјела Спречавање службених лица у вршењу службене радње. У основном и у тежим облицима ова дјела имају готово идентична обиљежја. Разлика је у томе што се код кривичног дјела Спречавање службених лица у вршењу службене радње принуда или пријетња употребом силе према службеном лицу врши да би се оно спријечило у вршењу службене радње. По том основу треба вршити разграничење између ова два дјела (Лазаревић, 2011: 940).

Слика 5. Број КД Напад на службено лице у вршењу службене дужности над полицијским службеником (Члан 308. КЗ РС) (2019-2023)

На Слици 5. приказан је тренд извршених кривичних дјела Напад на службено лице у вршењу службене дужности над полицијским службе-

ником у периоду од 2019. до 2023. године. У односу на приказане податке може се закључити да је највећи број ових кривичних дјела (њих укупно 35) извршено 2021. године. Потом у 2022. години биљежи се тренд пада ових дјела, док се у 2023. години поново биљежи пораст за једно дјело.

Слика 6. Посљедица извршења КД Напад на службено лице у вршењу службене дужности над полицијским службеником (Члан 308. КЗ РС) (2019-2023)

На Слици 6. приказан је број и врста посљедица кривичног дјела Напад на службено лице у вршењу службене дужности над полицијским службеником које су настале на штету полицијских службеника у периоду од 2019. до 2023. године. Посљедице су разврстане као лака тјелесна повреда и тешка тјелесна повреда. Посљедица извршења овог дјела по полицијске службенике углавном се манифестује као лака тјелесна повреда. За посматрани период евидентиране су четири тешке тјелесне повреде и то у 2019. години једна, у 2022. години једна и у 2023. години двије тешке тјелесне повреде.

ПРЕКРШАЈНОПРАВНА ЗАШТИТА ПОЛИЦИЈСКИХ СЛУЖБЕНИКА

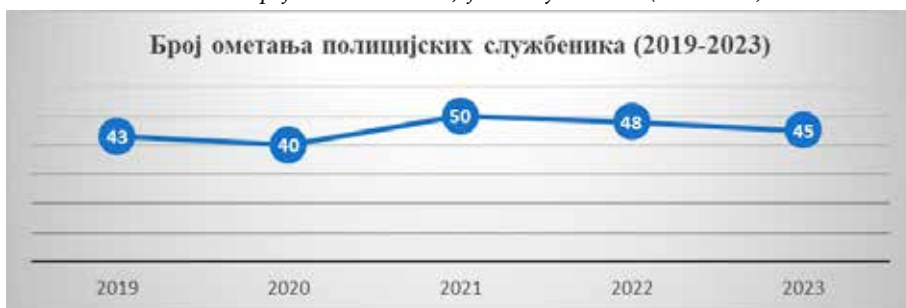
Прекршајноправна заштита полицијских службеника регулисана је Законом о јавном реду и миру Републике Српске³ (у даљем тексту: Закон о ЈРМ). У Закону о ЈРМ у поглављу 2. под називом „Прекршаји против функционисања државних органа и јавних служби“ у члану 24. прописан је прекршај Ометање државних органа, привредних друштава и других правних лица у вршењу јавних функција. За овај прекршај казниће се лице које омета или спречава дјеловање државних органа, привредних друштава и других правних лица која врше јавна овлашћења или њихове службени-

³ Закон о јавном реду и миру (Службени гласник Републике Српске бр. 11/15 и 58/2019)

ке да врше своје функције, или ко не поступи на лицу мјеста по законитом захтјеву или наређењу њиховог службеног лица.

За овај прекршај учиниоцу се може изрећи новчана казна од 500 КМ до 1.500 КМ или казна затвора до 60 дана. Лице којем је од стране овлашћеног службеног лица издато усмено наређење и које је упозорено да престане са ометањем, а које и даље настави са ометањем, по хитном поступку спровешће се надлежном суду. За радњу извршења овог прекршаја битно је да је државни орган или његов представник, односно, службеник, па и полицијски службеник, ометан у вршењу службене радње, па би прије доказивања ометања било потребно утврдити о којој је службеној радњи ријеч, нарочито ако се ради о непоступању по захтјеву или наређењу овлашћеног службеног лица, ради утврђивања законитости захтјева или наредбе, а неопходно је утврдити и којим је конкретним радњама чињења или нечињења ометање извршено.⁴

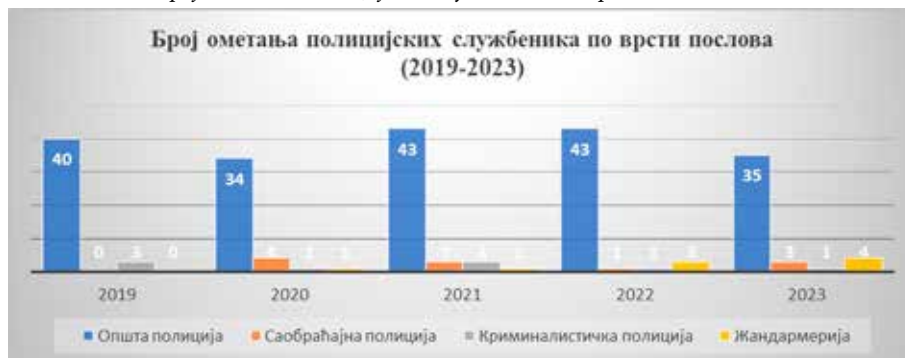
Слика 7. Број ометања полицијских службеника (2019-2023)

На Слици 7. приказан је тренд извршених прекршаја Ометање државних органа, привредних друштава и других правних лица у вршењу јавних функција у периоду од 2019. до 2023. године. У односу на приказане податке може се закључити да је највећи број ових прекршаја (њих укупно 50) извршено 2021. године. Од 2022. године биљежи се тренд пада прекршаја.

⁴ Законом о јавном реду и миру Републике Србије („Службени гласник РС“, бр. 6/2016 и 24/2018) прописан је врло важан и веома чест прекршај у пракси а то је Вређање службеног лица у вршењу службене дужности (члан 22). Овај прекршај састоји се у вријеђању полицијског службеника у вршењу службене дужности. Објекат заштите је јавни ред и мир, а објекат напада је полицијски службеник. Радња извршења је вријеђање, које подразумевијева изговарање погрдних ријечи и израза којима се поврјеђују част и углед полицијског службеника на јавном мјесту. Вербална увреда се најчешће врши упућивањем погрдних ријечи којима се омаловажава полицијски службеник, његова породица, служба или држава. Посљедице прекршаја су нарушавање угледа полицијског службеника и нарушавање јавног реда и мира и спокојства грађана. За овај прекршај у Републици Србији прописана је новчана казна од 50.000 до 150.000 динара алтернативно са казном затвора од 30 до 60 дана. Увођењем овог прекршаја у прекршајно законодавство Републике Српске додатно би се заштитио углед полицијског службеника и нарушавање јавног реда и мира и спокојства грађана (Лештанин, 2023: 149).

Слика 8. Број ометања полицијских службеника по врсти послова (2019-2023)

На Слици 8. приказан је број ометања полицијских службеника у односу на област дјеловања полицијских службеника у периоду од 2019. до 2023. године. Највећем ризику, а што је и очекивано, изложена је општа униформисана полиција. Потом слиједи ризик код саобраћајне полиције, а затим подједнако жандармерија и криминалистичка полиција.

Слика 9. Службене радње приликом којих је вршено ометање полицијских службеника (2019-2023)

На Слици 9. приказан је број и врста службених радњи приликом којих је вршено ометање полицијских службеника у периоду од 2019. до 2023. године. Приликом одржавања и примјене прописа из области јавног реда и мира полицијски службеници су најчешће били угрожени. С обзром на то да су прекршаји из области јавног реда и мира најчешћи прекршаји који грађани чине, овај податак је и очекиван. Потом слиједи угроженост полицијских службеника приликом примјене овлашћења лишење слободе лица, што је свакако податак који је очекиван. Нешто мало мање оме-

тања и угрожавања полицијских службеника, у односу на прве двије врсте послова и задатака, било је приликом контроле и регулисања саобраћаја. Најмање ометања полицијских службеника је било приликом легитимисања.

УМЈЕСТО ЗАКЉУЧКА

Природа обављања полицијских послова спада у ред најризичнијих послова данашњице. Да би се послови из оквира надлежности поступања полиције могли законито, несметано, квалитетно, благовремено, потпуно и ефикасно обављати, потребно је обезбиједити заштиту припадника полиције. У оквиру те заштите од посебног је значаја заштита живота и тјелесног интегритета полицијских службеника.

Излагањем кроз овај рад указано је на казненоправну заштиту полицијских службеника у Републици Српској. Ова заштита се огледа кроз прописивање кривичних дјела и прекршаја којима се штите припадници полицијске професије. Кривичним дјелима и прекршајима могу бити угрожени право на живот, право на тјелесни интегритет, право на безбједност, част и углед полицијског службеника и цијеле полиције као службе, а самим тим и државе. Иако је наш казненоправни оквир којим се штите полицијски службеници солидно постављен, на овом мјесту важно је истаћи потребу увођења новог прекршаја у Закон о ЈРМ Републике Српске, као што је то учињено у Републици Србији под називом Вријећање службеног лица у вршењу службене дужности. Вријећање полицијски службеници врло често „трпе“ и данас је постало готово да се подразумејева. Уколико не дође до обиљежја прекршаја који је тренутно прописан у нашем Закону о ЈРМ, ово вријећање најчешће остане некажњено. Увођењем овог прекршаја у прекршајно законодавство Републике Српске додатно би се заштитио углед полицијских службеника и нарушавање јавног реда и мира и спокојства грађана. Такође, јако важно би било испитати казнену политику судова у вези са кажњавањем за претходно елаборирана кривична дјела и прекршаје учињене на штету полицијских службеника.

С друге стране, приказани статистички подаци који се воде у Министарству унутрашњих послова Републике Српске, указују нам да су кривична дјела и прекршаји врло често извршени на штету полицијских службеника. У вези са самим подацима, потребно је установити посебну евиденцију о свим случајевима, посебно развијену за учињена кривична дјела и прекршаје на штету полицијских службеника, са додатним подацима чијом би се анализом могло јасније указати на мјере које би се требале предузети како би се додатно заштитили полицијски службеници.

Угрожавање полицијских службеника потребно је пратити кроз важне параметре попут: укупан насилнички криминал према полицијским службеницима; број кривичних дјела тешког убиства, ометања, спречавања, напада на полицијске службенике и угрожавања сигурности полицијских службеника; мјесто извршења насилничких кривичних дјела; насиље разврстано по времену извршења у току дана; насиље разврстано по дану у току седмице; најчешће коришћена средства извршења насиља; посљедице по полицијске службенике; учиниоци кривичних дјела разврстани по полу; учиниоци кривичних дјела разврстани према старости; занимање учинилаца кривичних дјела; број прекршаја учињених на штету полицијског службеника; мјере и радње приликом којих долази до угрожавања полицијских службеника; број пријављених и осуђених учинилаца кривичних дјела и прекршаја; територијална дистрибуција угрожавања полицијских службеника, изречене кривичне санкције учиниоцима кривичних дјела и други параметри.

У односу на анализу претходно утврђених података потребно је креирати мјере и акције које ће се предузимати како би се број угрожавања полицијских службеника додатно смањио. Министарство унутрашњих послова Републике Српске треба да креира и спроведе посебне програме и пројекте којима ће се грађанима презентовати штетност угрожавања полицијских службеника и истовремено приказати позитивни примјери сарадње полиције и грађана. Материјално-техничка средства и опрема за заштиту од угрожавања, посебно од напада, морају бити на располагању полицијским службеницима током извршавања полицијских послова. И на крају, најважније, потребно је континуирано оснаживати специјалистичке обуке и стручно усавршавање полицијских службеника у свим областима поступања полицијских службеника како би се добрим знањем, сигурним поступањем и бољом комуникацијом са грађанима избјегавали сукоби и друге конфликтне ситуације до којих може доћи са грађанима приликом обављања полицијских послова.

ЛИТЕРАТУРА

1. Делић, Н., (2021). Кривично право – посебни део. Правни факултет Универзитета у Београду, Београд.
2. Ђорђевић, Ђ. (2017). Угрожавање живота и телесног интегритета полицијских службеника. *Правни живот*, 65(9): 167-182.
3. Јовашевић, Д., Митровић, Љ. (2008). Убиство полицајца у кривичном праву Босне и Херцеговине, *Безбједност полиција грађани*, 1/08, Бања Лука, стр. 5-21
4. Јовашевић, Д., Митровић, Љ., Икановић, В. (2017). Кривично право Републике Српске, Паневропски унуверзитет Апеирон, Бања Лука.

5. Лазаревић, Љ. (2011). Коментар Кривичног закона, Правни факултет Универзитета Унион, друго и допуњено издање, Београд.
6. Лештанин, Б. (2023). Угрожавање полицијских службеника у Србији: кратак осврт на казненоправни аспект, *Безбедност* 1/2023: 139-161-
7. Милидраговић, Д. (2015). Угрожавање безбедности припадника полиције у извршавању полицијских послова. *Безбедност* 57(3): 199-213.
8. Милошевић, М. (2011). Проблеми казненоправне заштите полицијских службеника од насилничког криминалитета, у *Насилнички криминалитет – етиологија, феноменологија, сузбијање*, Паневропски универзитет Аперсион, Бања Лука, стр. 105-114.
9. Петровић, М., Прица, М. (2020). Посебно управно право са међународним управним правом, Ниш
10. Срејић, Д. (2006). Угрожавање личне сигурности полицијских службеника. *Безбедност*, бр. (48)5: 805-826.
11. Стојановић, З. (2020). Коментар Кривичног закона: према стању Кривичног закона од 1. децембра 2019. године и према стању законодавства од 24. децембра 2019. године. *Службени гласник*, Београд.
12. Чекох, И., Веић, П. (2000). Етика полицијског звања, Загреб.
13. Кривични законик Републике Српске (Службени гласник Републике Српске“, бр. 64/2017, 104/2018 - одлука УС, 15/2021, 89/2021, 73/2023 и „Службени гласник БиХ“, бр. 9/2024 - одлука УС БиХ.
14. Закон о јавном реду и миру (Службени гласник Републике Српске бр. 11/15 и 58/2019)
15. Законом о јавном реду и миру Републике Србије („Службени гласник РС“, бр. 6/2016 и 24/2018)

THREATENING POLICE OFFICERS IN TO THE POSITIVE CRIMINAL LEGISLATION OF THE REPUBLIC OF SRPSKA WITH STATISTICAL INDICATORS (2019-2023)

Asst. Prof. Nikolina Grbić Pavlović PhD

Abstract: In order to achieve the safety of the individual and the community as a whole, the performance of police duties and the cooperation of police officers with citizens is a necessary precondition for the free enjoyment of basic human rights in every society. Given that police officers perform some of the most complex jobs and tasks in society, the police profession is considered a very demanding and complicated profession. Suppression of crime, detection of criminal acts and their perpetrators, maintenance of public order and peace, provision of gatherings and sports events are just some of the jobs and tasks that are called “regular jobs and tasks” of a police officer. The nature of performing police work is one of the most risky jobs today. Although measures are taken in every police organization to reduce the risk of the police profession, police officers face threats to their safety every day, which can lead to various consequences in the form of minor or serious physical injuries or even death. Therefore, in this work, the author will use the normative method to analyze the criminal law provisions that regulate the assault and endangering of police officers during the performance of police tasks and in connection with police tasks. Also, the paper will present statistical data on committed crimes and misdemeanors against police officers at the disposal of the Ministry of Internal Affairs of the Republic of Srpska for the period from 2019 to 2023.

Keywords: police officer, endangerment, criminal offense, misdemeanor.

